

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN CHUNG VỀ MÔN HỌC

1.1 Tên môn học : XÃ HỘI HỌC LỐI SỐNG

1.2 Mã môn học : SOCI3201

1.3 Trình độ Đại học / Cao đẳng : ĐẠI HỌC

1.4 Ngành / Chuyên ngành : XÃ HỘI HỌC

1.5 Khoa / Ban / Trung tâm phụ trách : KHOA XÃ HỘI HỌC & CÔNG TÁC XÃ HỘI

1.6 Số đơn vị học trình/ Số tín chỉ : 02

1.7 Yêu cầu đối với môn học :

- Điều kiện tiên quyết : NHẬP MÔN XÃ HỘI HỌC, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU XÃ HỘI
- Các yêu cầu khác (nếu có)

1.8 Yêu cầu đối với sinh viên

2. MÔ TẢ MÔN HỌC VÀ MỤC TIÊU

Xã hội học lối sống cung cấp cho sinh viên khái niệm và các lý thuyết để mô tả lối sống (hành vi tiêu thụ, sử dụng thời gian nhàn rỗi, hành vi tương tác, định hướng giá trị...) của một cá nhân, một nhóm, một tầng lớp, một cộng đồng, một dân tộc và một thời đại. Ngoài việc mô tả lối sống, xã hội học lối sống tập trung giải thích lối sống phụ thuộc vào những yếu tố như tuổi, chu trình sống, thu nhập, trình độ học vấn, giới tính và vị thế nghề nghiệp.

Quan trọng, lối sống là một khái niệm ngang hàng với khái niệm giai cấp để giải thích bất bình đẳng xã hội.

Sau khi học xong, sinh viên cần nắm vững:

-Khái niệm lối sống, sự khác biệt và giống nhau về khái niệm lối sống trong XHH và trên các phương tiện truyền thông đại chúng.

-Lịch sử xã hội học lối sống: lý thuyết của Max Weber, George Simmel, Thorstein Veblen và Alfred Adler.

-Các đặc điểm của lối sống truyền thống của người Việt Nam

-Lý thuyết về lối sống của Pierre Bourdieu

-Tiêu thụ là một chỉ báo quan trọng của lối sống

3. NỘI DUNG CHI TIẾT MÔN HỌC

STT	CHƯƠNG	MỤC TIÊU	MỤC, TIỂU MỤC
1	Chương 1: KHÁI NIỆM LỐI SỐNG	-Khái niệm “Lối sống” hiện nay được sử dụng rất nhiều ở các ngành khoa học xã hội, trên các phương tiện truyền thông đại chúng và trong đời sống hàng ngày. -SV cần nắm vững khái niệm lối sống trong XHH.	1.Khái niệm lối sống -Phân tích khái niệm “Sống”. -Lịch sử của khái niệm “Lối”. 2.Khái niệm lối sống trong văn hóa học và xã hội học “Lối” là một hình thái biểu thị riêng biệt: Biểu thị thẩm mỹ và biểu thị xã hội.

		<p>Khi phân tích lối sống, cần tập trung vào bốn loại hành vi:</p> <p>(1) Hành vi biểu hiện (hành vi tiêu thụ và hành vi sử dụng thời gian nhàn rỗi).</p> <p>(2) Hành vi tương tác (hành vi giao tiếp, kết hôn, sử dụng truyền thông...)</p> <p>(3) Hành vi đánh giá: Định hướng giá trị, tôn giáo, hành vi bầu cử...</p> <p>(4) Hành vi nhận thức</p> <p>- Sự khác biệt giữa khái niệm lối sống trong XHH và trên các phương tiện truyền thông đại chúng: Lối sống được xem là những hành vi, thói quen, giá trị... đã được định hình từ thời thơ ấu.</p>	<p><u>3. Lối sống được định nghĩa là các hành vi.</u></p> <p>(1) Hành vi biểu hiện (hành vi tiêu thụ và hành vi sử dụng thời gian nhàn rỗi).</p> <p>(2) Hành vi tương tác (hành vi giao tiếp, kết hôn, sử dụng truyền thông...)</p> <p>(3) Hành vi đánh giá: Định hướng giá trị, tôn giáo, hành vi bầu cử...</p> <p>(4) Hành vi nhận thức</p> <p><u>4. Sự khác biệt giữa khái niệm lối sống trong XHH và trên các phương tiện truyền thông đại chúng</u></p> <p><u>5. Ba bình diện của lối sống</u></p> <p>- Sự khác biệt</p> <p>- Sự khác biệt tinh tế</p> <p>- Văn hóa biểu hiện</p> <p><u>6. Chức năng của lối sống:</u></p> <p>Biểu thị xã hội</p>
2	Chương 2: LỊCH SỬ XHH LỐI SỐNG	<p>- Theo các tài liệu XHH, khái niệm lối sống lần đầu tiên được sử dụng bởi Max Weber- liên quan đến khái niệm “đẳng cấp”/vị thế xã hội.</p> <p>- Quan điểm của G.Simmel và T.Veblen</p> <p>- Quan điểm tâm lý học của A.Adler về lối sống</p>	<p><u>1. Max Weber</u></p> <p><u>2. George Simmel</u></p> <p><u>3. Thorstein Veblen</u></p> <p><u>5. Alfred Adler</u></p>
3	Chương 3: LỐI SỐNG LÀ MỘT MÔ HÌNH PHÂN TÍCH BẤT BÌNH ĐẲNG XÃ HỘI	<p>SV cần nắm:</p> <p>- Để phân tích phân tầng xã hội, các khái niệm “giai cấp” hay “tầng lớp” rất thường được sử dụng.</p> <p>- Từ những năm 80 của thế kỷ 20, mô hình “lối sống” được rất nhiều nhà XHH sử dụng để phân tích cơ cấu xã hội.</p> <p>- Sự hình thành lối sống phụ thuộc vào tuổi, chu kỳ sống, trình độ học vấn, giới tính, nghề nghiệp, thu nhập... Ngược lại, lối sống có thể đem lại những cơ may đời sống cho một cá nhân hay một nhóm xã hội.</p> <p>- 5 nguyên tắc phân tích lối sống.</p>	<p>1. Lối sống biểu hiện bất bình đẳng xã hội</p> <p>2. 5 nguyên tắc phân tích lối sống</p> <p>2.1. Tính tổng thể</p> <p>2.2. Sự lựa chọn</p> <p>2.3. Đặc tính của lối sống</p> <p>2.4. Cơ hội phong cách hóa đời sống</p> <p>2.5. Xu hướng phong cách hóa đời sống</p>
4	Chương 4: LỐI SỐNG TRUYỀN THÔNG VÀ QUÁ TRÌNH CÁ THỂ HÓA TRONG XÃ HỘI	<p>- Các đặc điểm lối sống truyền thông của người Việt Nam và biết phân tích, trong xã hội hiện</p>	<p><u>1. Lối sống truyền thông Việt Nam</u></p> <p>1.1. Những điều kiện ảnh hưởng đến lối sống của</p>

	HIỆN ĐẠI	<p>nay, những đặc điểm đó còn tồn tại không.</p> <p>- Vận dụng lý thuyết của U.Beck về “Cá thể hóa” để phân tích có sự đa dạng lối sống trong xã hội hiện đại.</p>	<p>người Việt Nam</p> <p>1.2.Những biểu hiện và đặc điểm trong lối sống của người Việt Nam</p> <p>1.3.Nhìn nhận lối sống của người Việt Nam: Mặt tích cực và tiêu cực</p> <p><u>2. Quá trình “Cá thể hóa”</u></p> <p>2.1.Khái niệm cá thể hóa của Ulrich Beck</p> <p>2.2.Quá trình “Cá thể hóa”</p> <p>2.3.Nguyên nhân của cá thể hóa</p> <p>2.4.Chiều kích “thất vọng” của quá trình “cá thể hóa”</p>
5	Chương 5: LỐI SỐNG VÀ CƠ CẤU XÃ HỘI	<p>-Lý thuyết của Pierre Bourdieu được xem là lý thuyết chính trong XHH lối sống.</p> <p>-Các giai cấp, các tầng lớp xã hội không chỉ khác biệt nhau qua yếu tố kinh tế mà còn qua yếu tố văn hóa- thị hiếu và lối sống.</p>	<p><u>1. Lý thuyết giai cấp của Pierre Bourdieu- Lý thuyết về lối sống</u></p> <p><u>2. Cơ cấu xã hội- 3 loại vốn</u></p> <p>2.1.Vốn kinh tế</p> <p>2.2.Vốn xã hội</p> <p>2.3.Vốn văn hóa</p> <p><u>3. Khái niệm “Tập tính”</u></p> <p><u>4. 3 loại thị hiếu</u></p> <p><u>5. 3 loại lối sống</u></p>
6	Chương 6: LỐI SỐNG VÀ GIÁ TRỊ	<p>Chương này trình bày:</p> <p>-Giá trị có liên hệ mật thiết đến lối sống. Giá trị là cơ sở bên trong của hành vi, ảnh hưởng tới hành vi lựa chọn (lối sống).</p> <p>-Có thể vận dụng các lý thuyết về biến chuyển giá trị (các giai đoạn biến chuyển giá trị của Yankelovich, giả thuyết của Inglehardt, của Klages) để phân tích lối sống của một cá nhân, một nhóm xã hội hay một xã hội.</p>	<p>1. Khái niệm “Giá trị”, “Biến chuyển giá trị”</p> <p>-Phân loại nhân cách theo định hướng giá trị trong hoạt động sống của Spranger</p> <p>2. Vận dụng biến chuyển giá trị vào phân tích lối sống</p> <p>-Các giai đoạn biến chuyển giá trị (theo Yankelovich, 1997)</p> <p>-Giả thuyết của Inglehardt về các giá trị vật chất và hậu vật chất</p> <p>-Giả thuyết của H. Klages</p> <p>3.Giá trị và lối sống- Các loại hình lối sống- Sự kết hợp giữa tháp nhu cầu của Maslov và các loại hình nhân cách của David Riesmann</p> <p>4. Thảo luận nhóm: Lối sống thanh niên (Thế hệ 8x, 9x)</p>
7	Chương 7: LỐI SỐNG VÀ TIÊU THỤ	<p>-Hành vi tiêu thụ chỉ là một chỉ báo để nói lên lối sống của một cá nhân, một nhóm. Nhưng lối sống thường được định nghĩa qua lối tiêu thụ.</p> <p>-Các nhà XHH định nghĩa tiêu thụ là một hành động xã hội. Chương này</p>	<p>1.Tiêu thụ là một chỉ báo của lối sống</p> <p>2.Định nghĩa Xã hội học về tiêu thụ</p> <p>2.1. XHH vĩ mô</p> <p>2.2. XHH vi mô</p> <p>3. Quan điểm XHH về tiêu thụ: Lý thuyết phê phán (Trường phái Frankfurt)</p>

		sẽ giới thiệu lý thuyết phê phán của trường phái Frankfurt, lý thuyết về giai cấp nhân rỗi của Thorstein Veblen và các lý thuyết giải thích về một.	4. Các yếu tố kích thích hành vi tiêu thụ- Các xu hướng dẫn đến xã hội tiêu thụ 5.Lý thuyết về giai cấp nhân rỗi của Thorstein Veblen: Hành vi tiêu thụ phô trương 6. Hành vi tiêu thụ theo Một 7.Mối quan hệ giữa lối sống và tiêu thụ
--	--	---	---

4. HỌC LIỆU

Giáo trình môn học:

Lâm Thị Ánh Quyên, *Xã hội học lối sống*, Khoa XHH Đại học Mở tp.HCM, 2006

Tài liệu tham khảo (Tiếng Việt):

- Lê Như Hoa, *Bản sắc dân tộc trong lối sống hiện đại*, Viện Văn hóa và Nhà xuất bản Văn hóa- thông tin, Hà Nội, 2003
- PGS. Chu Khắc Thuật- PTS. Nguyễn Văn Thủ (chủ biên), Văn hóa, lối sống và môi trường, Trung tâm nghiên cứu và tư vấn về phát triển, Nhà xuất bản văn hóa thông tin, 1998.
- Đoàn Văn Chúc, *Văn hóa học*, Nhà xuất bản lao động, Hà Nội- 2004.
- Mai Văn Hai- Mai Kiệm, *Xã hội học văn hóa*, Nhà xuất bản khoa học xã hội, Hà Nội, 2003.
- Lê Ngọc Tòng, *Một số bước đầu về kinh tế học văn hóa*, Nhà xuất bản chính trị quốc gia, Hà Nội- 2004.
- Trần Ngọc Thêm, *Tìm về bản sắc văn hóa Việt Nam*, Nhà xuất bản Tp.HCM, 2001.
- Đặng Cảnh Khanh, *Gia đình, trẻ em và sự kế thừa các giá trị truyền thống*, Nhà xuất bản lao động-xã hội, Hà Nội- 2003.
- GS.VS. Phạm Minh Hạc- PGS.TS. Lê Đức Phúc, *Một số vấn đề nghiên cứu nhân cách*, Nhà xuất bản chính trị quốc gia, Hà Nội- 2004.
- Phan Kế Bính, *Việt Nam phong tục*, Nhà xuất bản thành phố Hồ Chí Minh, 1997.
- Từ Giấy, *Phong cách ăn Việt Nam*, NXB Từ điển Bách Khoa, 2001.
- Phạm Duy Đức, *Hoạt động giải trí ở đô thị Việt Nam hiện nay*, Viện Văn hóa và NXB văn hóa- thông tin, 2004.
- Học viện chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, *Giáo trình Mỹ học Mác -Lênin*, Nhà xuất bản chính trị quốc gia, Hà Nội- 2003.
- Lương Hồng Quang, *Văn hóa của nhóm nghèo ở Việt Nam*, Viện văn hóa và Nhà xuất bản văn hóa- Thông tin, Hà Nội- 2001.
- John W. Santrock, *Tìm hiểu thế giới tâm lý của Tuổi vị thành niên*, Nhà xuất bản phụ nữ, 2004.
- Nguyễn thị Oanh, *Thanh niên- Lối sống*, Nhà xuất bản trẻ, 2001.
- Alvin Toffler, *Làn sóng thứ ba*, Nhà xuất bản thanh niên, 2002.
- Trương Tiếp Trương- Thái Quân, *Sự thật về quảng cáo*, Nhà xuất bản tổng hợp TP Hồ Chí Minh, 2004.
- Lê Anh Cương, *Tạo dựng và quản trị Thương hiệu danh tiếng lợi nhuận*, Nhà xuất bản lao động-xã hội, Hà Nội- 2003.
- Lê Ngọc Hùng, *Lịch sử và lý thuyết xã hội học*, Nhà xuất bản đại học quốc gia Hà Nội, 2002.
- Vũ Quang Hà, *Các lý thuyết xã hội học (Tập 1 + 2)*, Nhà xuất bản đại học quốc gia Hà Nội, 2001.
- Tổng Văn Chung, *Xã hội học nông thôn*, Nhà xuất bản đại học quốc gia Hà Nội, 2001.
- G. Endruweit và G. Trommsdorff, *Từ điển Xã hội học*, Nhà xuất bản thế giới, 2002.
- Các báo Tuổi Trẻ, Sài Gòn giải phóng, Sài Gòn tiếp thị, Thanh Niên, Phụ nữ...

5. TỔ CHỨC GIẢNG DẠY – HỌC TẬP

Lịch trình chung:

CHƯƠNG	HÌNH THỨC TỔ CHỨC DẠY MÔN HỌC					Tổng
	Thuyết trình			Thực hành, thí nghiệm, diễn đã,...	Tự học, tự nghiên cứu	
	Lý thuyết	Bài tập	Thảo luận			
Chương 1	4	1				5
Chương 2	4	1				5
Chương 3	4	1				5
Chương 4	3		2			5
Chương 5	3		2			5
Chương 6	3		2			5
Chương 7	3		2			5
						35

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm, số lần đánh giá, hình thức đánh giá và trọng số mỗi lần đánh giá kết quả học tập

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Thảo luận hoặc thuyết trình nhóm Bài tập trên lớp	30%
2	Trắc nghiệm Cuối kỳ	70%

7. DANH SÁCH GIẢNG VIÊN – TRỢ GIẢNG

- Họ và tên: Lâm Thị Ánh Quyên
- Chức danh, học hàm, học vị: Giảng viên - Thạc sĩ
- Thời gian, địa điểm làm việc: Khoa Xã hội học & Công tác xã hội
- Địa chỉ liên hệ: 97 Võ Văn Tần - Phường 6 - Quận 3 - TPHCM
- Điện thoại, email: quyenxhh@gmail.com – 0913.696.458

Ban giám hiệu

Trưởng phòng QLĐT

P. Trưởng khoa

Nguyễn Thành Nhân

Lê Thị Mỹ Hiền